

بررسی وضع موجود و تدوین شاخص های استعداد یابی در رشته دوچرخه

سواری

مجری: علی شریف نژاد

عضو هیئت علمی پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی - ۱۳۸۷

در طی نیم قرن گذشته مربیان ورزشی، متخصصین علم تمرین و دانشمندان علوم ورزشی همواره تلاش نموده اند تا به طور غیر رسمی و سنتی و از دهه ۷۰ میلادی به شکل رسمی و علمی، استعداد های ورزشی را در رشته های مختلف ورزشی را شناسایی و گزینش نمایند. که به دو طریق می توان به این مهم نایل گردید، از یک طرف تحلیل نیاز های یک رشته معین از لحاظ بدنی فیزیولوژیکی، روانی و حتی اجتماعی که امکان تعیین معیار هایی را برای گزینش افراد فراهم می آورد و از طرف دیگر داشتن معیار های از ورزشکاران نخبه به عنوان الگو که خصوصیات و ویژگی های آنان می تواند ویژگی های مورد نظر را در گزینش افراد مشخص نماید.

مسئله اصلی این تحقیق در وهله ی اول بررسی وضع موجود در رابطه با استعدادیابی در رشته دوچرخه سواری در کشور و در مرحله بعد شناسایی، توصیف و ارزیابی شاخص های مؤثر در این فرایند براساس توانایی های ذاتی و شرایط اجتماعی اقتصادی و فرهنگی موجود در نظام جمهوری اسلامی ایران است. استراند، بلوم، بنتو، بلوم فیلد، هبلیتیک، و مالینا از جمله دانشمندان هستند که هر یک به فراخور موضوع پژوهش هایی را در امر استعداد یابی در ورزش قهرمانی انجام داده اند. هر چند نتایج کارهای انجام شده به یک روش معتبر و قابل اعتباری منجر نشده است اما زحمات نام بردگان و بسیاری از دانشمندان علوم تجربی و رفتار حرکتی را می توان شروع و آغازی امید بخش در این رابطه دانست.

با عنایت به مقدمه فوق مراحل اجرای این پژوهش توصیفی و همبستگی است. چون این پژوهش در دو زمینه انجام می گیرد، یکی نظرخواهی از مسئولین، مربیان ورزشکاران، که روش از نوع زمینه یابی است و دیگری که ارزیابی شاخص های زیست سنجی، فیزیولوژیکی و روانشناختی گروه های منتخب می باشد از نوع همبستگی است.

همانطور که به آن اشاره شد این پژوهش دو جامعه آماری دارد:

۱- کلیه مسئولان، مربیان و ورزشکاران دوچرخه سوار در سال های ۸۴-۱۳۸۳ که نظر خواهی از آنان انجام خواهد گرفت.

۲- مردان دوچرخه سوار نخبه در رشته های سرعتی و استقامتی در سال ۸۴-۱۳۸۳ که در حال تمرین و فعالیت می باشند.

در بخش مسئولان ($n=23$) و مربیان ($n=20$) نمونه های همان جامعه آماری می باشند و در بخش ورزشکاران نیز به صورت نمونه گیری هدفمند و در دسترس تعداد ۸۷ نفر انتخاب شدند.

در این راستا، یافته هایی که از طریق نظر سنجی بدست آمده را می بایست با احتیاط گزارش نمود و از این یافته ها بیشتر در جهت حمایت و تأیید نتایج فعالیت های میدانی استفاده نمود.

همان گونه که پلتولا(۱۹۹۲) نیز بیان کرده است، نوع و کیفیت استعداد ها برای رشته های مختلف متفاوت است. لذا پژوهش حاضر امید داد چشم انداز هرچند کم سویی را در زمینه استعداد یابی در دو چرخه سواری بگشاید لذا با توجه به اهداف و نتایج حاصل از بررسی های انجام شده در این تحقیق می توان چنین اظهار نظر نمود که:

- ۱- مقوله استعداد یابی در وضعیت موجود در رشته دو چرخه سواری نهادینه نشده و کاملاً اتفاقی ی باشد.
 - ۲- بهترین سن شروع ۱۲ تا ۱۴ سالگی است. که مؤید نظر بومپا(۱۹۹۴) می باشد و در حال حاضر در کشور به این موضوع توجه نشده است.
 - ۳- بهترین تیپ از نظر مربیان و مسئولان اکتومزومورف (بلند و عضلانی) است.
 - ۴- انگیزه و علاقه فردی مهم ترین علت انتخاب این رشته ورزشی می باشد.
 - ۵- آموزش و پرورش در شناسایی و رشد استعدادها نقش اساسی دارد.
 - ۶- بلند بودن طول پا یکی از شاخص های مهم در استعداد یابی در این رشته می باشد.
 - ۷- دو عامل استقامت قلبی- تنفسی (توان هوازی) و قدرت پایین تنه نقش اساسی را در این رشته به عهده دارند و در این بین توان هوازی پیشگوی مهمی جهت تمایز افراد می باشد.
 - ۸- دو عامل تمرکز و اعتماد به نفس از عوامل روانی مهم این رشته محسوب شده و عامل تمرکز نیز پیشگویی معناداری در تمیز افراد نخبه است.
 - ۹- برای دوچرخه سواران موفق در سرعت، داشتن وزن بدون چربی، قطر زانو، طول کف دست، ضربان قلب استراحت کمتر، ضربان قلب حداکثر بالاتر، توان بی هوازی، آستانه هوازی، و آستانه لاکتات بالاتر در قهرمانی آنان مؤثر می باشد.
 - ۱۰- برای دوچرخه سواران موفق در استقامت داشتن وزن، درصد چربی، قد، عرض اندام های شانه، سینه و باسن، دور بازو و ران، طول کف دست و پا، ضربان قلب حداکثر کمتر، آستانه هوازی و آستانه لاکتات کمتر، در قهرمانی آنان مؤثر است.
- کلمات کلیدی: استعدادیابی، دوچرخه سواری، شاخص های فیزیولوژیکی، شاخص روانی، شاخص اجتماعی و گزینش